

MURASZOMBAT ÉS VIDEKE

Társadalmi, gazdasági és politikai hetilap

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Évesre 20 kor., fél évesre 10 kor., negyedévre 5 kor., egyes szám 40 fillér.

Vételek, előfizetési és hirdetési pénzek és reklámciók: a lap szerkesztősége, illetve kiadóivatala címére küldendők.

Főszerkesztő: SCHEIBNER ALADÁR.

Felölts szerkesztő: TÓTH KÁLMÁN.

Kiadó: FÜLEKY JÓZSEF.

MEGJELNIK MINDEN VASÁRNAP.

Tanítók és jegyzők részére egész évre 15 korona.

Hirdetési díj: minden szó ára 80 fillér.

Ennek megfelelően számítjuk a terület hirdetését. A vastagbetűs és aláhúzott szavak kétszeresen számítanak A korlátozás-hoz való jogunkat fenntartjuk.

Nyitlór sora 4 korona.

Nagy idők.

Az a csepelszigeti villamos szikra, a mely a légtenger fénylő magasságain át a világproletár-társadalmával közölte az evangéliumi hírt, hogy a magyar az orosz-szal az emberiséget atalakító nagy eszmében összeforraszt, vakító tüzkéve gyanant sugározta be a földkerekséget. Agyamat a szédület fogja el, szívem a torkomon lüktet, elmém iörpének bizonyul, ha szemem arra-felé tekint. Az eljövendő nagy X mint egy földöntúli óriás meredez előttem, a melyet ma megfejteni képtelen vagyok, leg-feljebb sejtetem dimenzióit.

Reccseg, ropog a régi épület s nem-sokára romhalmazzá válik Kolosszeum. A mely alatt menedéket keresett a társadalm. Az a magasztos, fenséges evolúció, a mely a régi, korhadtt világot kidöntötte s romjain újat, szépet készült építeni, az a forradalmi szélvihar, a mely elseperte a száraz galyakat: új termő magot hintett az édes anyaföldbe. Az égen a felhők mögöl új csillagok tünnedeznek elő és már is szebben fénylenek, mint a régi, kihült planeták.

De az ellíntett mag csak akkor hajt ki csirájából, fejlődik, növekedik, ha eutasítva magunktól a maradi világ kísértéseit, kitépve bensőnkől az aggodalmot, a kicsinyesség, a lemondó gyengeség sorvasztó érzését, — igaz, bensőséges lélekkel hallgatunk a korsellem hívó szavára és nem kényszerrel, ékeseredéssel, hanem tudatosan csatlakozunk az új idők új követeléseihöz. Aki az emberiséggel szemlélve nem találja meg a lelki kapcsolatot, akinek agy tekervényei nem alkalmasak az új rend forradalmi jelentőségét átdolgozni, — ne hallassa szánalmas siráimait, nagyképűsködő kritikáit, ne próbálkozzék a nagy lendítő szíjba kapni, mert keservesen fizet meg érte. Vonuljon vissza dohos odujába s kezében a füstös, pisllákoló méccsel hallgassa a zengő zivatart.

Ez a jelennek: kategorikus imperativusa! Boldognak tudom magamat, hogy e nagy, óriási kort megélhettem, büszknek, hogy a történelem logikája, szükségessége nem a nyugat egykoron ragyogó Párisához, hanem a kelet koron Moszkvájához, a mely ma a testveriség, az emberi megújulás fénylő városa, csatlolta a magyarságot, azt a magyarságot, a mely a múlt jogán, évszázadok hagyománya alapján is előszülött örököse az egyenlőségnek, az igazságosságnak.

Magyar hazánk ezeréves fennállása óta nem egyszer forgott végveszedelemben, nem egyszer állott a sir szélén. És mégis

Élénk eszmecserre indult meg a legközelebbi teendőkről s a közgyűlés lelkes hangulatban oszlott szét.

— Személyváltások a direktoriumban. A direktorium megalakulásakor Füleky József a népbiztoság agilis fiatal titkára is a kormányzótanácsba kiküldetett. Sajnos, csak rövid ideig láttuk e tisztsgben ernyedetlen munkásságát, mert a népbiztosai és a kormányzótanács titkári és irodavezetői teendők annyira felhalmozódtak, hogy azok ellátására egész munkaerőre van szükség, ezen teendőkre pedig Füleky a leghivatottabb egyéniség. A direktoriumi és titkári teendők még oly munkaerőre is meghaladják erejét, ezért Füleky direktoriumi tagságáról leköszönt és bármily sajnálattal látták is ezt tisztársai és a néptanácsok, kénytelenek voltak a szükségszerűségnek engedni és Füleky lemondásában megnyugodni. Helyét a néptanácsok Tkálec Vilmos politikai megbízott helyettesével töltötték be.

— A vasutak közlekedése április hónapban. Április hónapban a vasutak egy a fővonalon, mint a vicinálisok minden páros napon közlekednek.

— Nagyszabású vörös kabaré Muraszombaton. A helybeli Vörösörség folyó hó 14-én (hétfőn) a moziban magas szintű „Műkedvelő Előadást” rendez. A műsor, melyben a helybeli műkedvelők színe-java szerepel, elsőrangú élvezetet ígér. A fővárosi izléssel összeállított műsorban előadásra kerül két szindarab, több magán-szám, egy melodráma, művészi zeneszámok és elsőrangú konferálások. Tiszta jövedelem jótékony célra fordítatik. A szórakozni vagyó publikum megjelenését ezuttal kéri a rendezőség. Az előadást 15-én (kedden) megismétlik. Jegyek előre válthatók Vendvidéki Könyvnyomdában.

— Szervezkedés. Felhívjuk az ősz-szes muraszombati kereskedelmi alkalmazottak, takarékpénztári és magántisztviselőket, hogy vasárnap (6-án) délután 2 órakor a polgári kör helyiségében szervezkedés céljából megjelenni sziveskedjenek. Elvtársi üdvözléssel: Alkalmazottak Szakszervezete Országos Egyesületének muraszombati fiókjá.

— Takarékehetések és folyószámlatulajdonosok jelentkezenek! Mindenki, akinek betéte, vagy folyószámlára elhelyezett követelése van, az illető pénztintézetnél 14 nap alatt személyazonosságát igazolni tartozik. Ötezer koronánál kisebb összegeknel a jelentkezési határidő harminc nap. A rendelkezés az illetőnek saját nevével, vagy más, akár létező, akár költött néven, vagy bármely megjelöléssel, vagy jelszóval elhelyezett betétre kiterjed. A postatakarékpénztárnál fennálló csekk-számlák tulajdonosai, amennyiben követelésük a 2000 koronát meg nem haladja, felmentetnek a személyazonosság igazolása alól. A személyazonosság igazolása arcképes igazolvánnyal, okiratokkal, tanúkkal, vagy bármely hitelt érdemlő módon történhetik. Ha a betét tulajdonosa nem lakik a pénztézet székhelyén, illetve fiókjának telephelyén, ajánlott levélben közölni tartozik, hogy a betét az ő tulajdona.

— Husztalan napok. A kormányzótanács elrendelte, hogy hétfő és csütörtökön vendéglőkben husételeket felszolgálni tilos.

— Paraszttanácsok alakítása. A jársi direktorium ezuton is felhívja az összes községeket, hogy a paraszttanácsok mielőbbi megválasztása iránt haladéktalanul intézkedjenek.

— Állás. A muraszombati postahivatal rokkant katonáit keres levélhordónak.

— Faszükségletek bejelentése. A kormányzótanács a lakosság téli faszükségletéről kíván gondoskodni, ezért felhívja az igényt tartó feleket, hogy f. hó 12-ig a népbiztoságnál jelentkezzenek.

akkor küzdenünk a proletárság osztályérdekeiért! Az igazság az egyedüli, melyet egyenlő mértékkel kell mérni! Azoknak, akik dus javakban ültek akkor, mikor milliók nyomorogtak szenyben, vérben, akik élvezték a fényes pompát, míg a proletárság a nélkülözések és a nyomorúság gyötrelmes éjszakáin éhségláztól kimered szemekkel lesett a jövőbe, azoknak akik képmutató gyűléseiken, könyvekben s minden intézményükben papíron küzdöttek a nyomorúság ellen, igazságos bírāja lesz a vörös lobogó!

Tömörüljön alá mindenki, aki élni akar, mert tőle jön az élet, a munka, a tudás! Az ember felszabadítása van ráírva, egy szebb, jobb jövődől! A vörös lobogó vezető diadalra az emberiség harcait, melynek diadalmas győzelmese lesz: az ember! A proletárság elindult vörös lobogójával a kezében arra a küzdelemre, mely után beteljesül az álom, hogy nem lesz harc, de testvérek leszünk a munkában s emberek egymással szemben.

— Szabad munkások, munkás emberek, dolgozzunk a vörös lobogóért!

Török István,
néptanító.

H I R E K.

A Szépitő Egyesület alakuló közgyűlése.

Néhány heti előkészület után formálisan is megalakult a Muraszombati Szépitő Egyesület. A folyó 1-én délután 3 óra körül egybehívott közgyűlés iránt tanusított élénk érdeklődés biztató reményt nyújt az egyesület eredményes működésére nézve.

Az ideiglenes tisztikar nevében Scheibner Aladár üdvözölte a megjelenteket s egyben beszámolt arról, hogy a taggyűlés fáradtságos munkáját végző hölgyektől beérkezett jelentések szerint bejelentette, belépését 9 alapító, 54 rendes és 77 pártoló tag. Indítványára a közgyűlés kózzó betét fejezte ki a hölgyeknek a jó ügy iránt tanusított áldozatkészségükért. A közgyűlés lelkesedéssel mondta ki az egyesület megalakulását, elfogadta az előterjesztett alapszabályokat. Majd megajette a választásokat és e szerint elnök lett Obál Bela, társelnök Szápáry László, alelnök Czippott Zoltán, igazgató Ratköl Tivadár, titkár Scheibner Aladár, ügyész Vayai Sándor, mérnök-szakértő Stern Hugó, pénztáros Malacsics József, ellenőr Vértés Sándor, felügyelő Hoyer István, számvizsgálók Kleinrath József, Székely István és Ekker József. A választmányba bevalasztottak: Brandieu Sylvánsné, Geiger Artúrné, Horváth Pálné, Kováts Györgyné, Nemez Jánosné, Obál Beláné, Olajos Sándorné, Pintér Miklósné, Skrítecz Mihályné, Sömen Lajosné, Szapary Lászlóné, Antauer József Benkó József, Böles Gyula, Csernovits Sándor, Dittrich Gusztáv, Geiger Vilmos, Horváth Pál, Junkucz Sándor, Osterer Károly, Pinter Miklós, Pozvek Fülöp, Rutscher Samu, Schöck Samuel, Skrítecz Mihály, Sostarich Elek, Sömen Lajos, Tóth Kálmán és Urszuleszku Péter.

Scheibner Aladár jelentette a közgyűlésnek, hogy a vasúthoz vezetó út és a kórház előtti park rendezése már folyamatban van s amint ezen munkálatokkal elkészülnek, a legközelebbi teendők egyikének tartaná a polgári iskolához vezetó gyalogut létesítését. Szápáry László kijelentette, hogy a gyalogut létesítéséhez szükséges területet szivesen engedi át díjtalanul, mit a közgyűlés köszönettel vett tudomásul.

— A munka, mint az ellátás terén minden minősített technikusi és szakembert föl kell használni, mihelyt politikai ellenállásuk megtört és be tudnak már illeszkedni a tőkés termelőrend helyett az új termelőrendbe. A proletariátus nem fogja elnyomni, sőt éppen a proletariátus fogja majd lehetővé tenni számukra az igazi, az intenzív, a termelő munkát.

Vörös lobogó.

Testvérek! Elvtársak! Testvérek voltunk eddig is, de nem ismertük egymást. Saját sirunknál keltünk ki a koporsóból, hogy öntudatra ébredve, feltaláljuk egymást! Külső ellenségeink szövetkezték veritkes munkánk által táplált parazitáinkkal, meghúzták a lélekarangot felettünk s még rongyaiból is kifosztott, öt éves háboruban elgyöngült testünkre bocsátották prédára leső keselyűket. Felsajdult a seb s hörgő kiáltással emeltük reszkető kezünket kintzókra. Az élniakarás ösztöne csodás erőt adott! Leromboltuk a bálványokat, melyek véres áldozatokat követeltek. A forradalom ellenségei a világ imperialistái és kapitalistái segítségével akarták becsületes munkáért esengő erőnket összezuzni.

De csoda történt, fogható, pozitív csoda! Mint az ütközethe induló római vezérnek feltűnt a kereszt, hogy e jelben győzni fogsz, úgy tűnt fel nekünk is egy véres álom dicső valóságként a vörös lobogó! Az élet, az igazság, a munka! Ezt jelenti nekünk a vörös lobogó, ez az életünk! Félre minden önzéssel! Nyílt férfiasággal és bátor ösztöniséggel álljunk mellé! Ez a jel vezete diadalra a magyar proletár forradalmat, ez a jel az imperialista s egyúttal a nép véreből tartott militarizmus mögé, hogy rabszolgaságban tarthassák a népek millióit. De amint a kereszt bejárta a világot, a vörös lobogó is hódít keletől nyugatig.

Megszűnnek az osztályállamok. Csak egy méltóság, egy rang, egy érdem lesz: a munka! Az a munka, mely nem a haszon és nyereség bűnös hajhászásából ered, hanem az alkotó, a termelő munka, mely a szükségletek legmesszebbmenő, emberileg is kielégítő javak termelésére törekszik. Megbukott a tőkés termelési rend. Anyagi és erkölcsi ereje ölte meg, melyek felbuztatták a proletár milliók vérel elkábított lelkét! Ha érdeke volt ennek a rendnek, hogy kezében tartsa a termelési eszközöket, hogy a munkanélküliek száma szaporodjon, miáltal tartalék munkás-ságot biztosított magának, ha a kartellek és trösztök azért küzdöttek egymás és a munkás ellen, hogy nagyobb nyereséget vágthassanak zsebre, miáltal osztályérdekük célját biztosították: a szó legmesszebb és legmagasztosabb értelmében kell

megállotta helyét az európai népek között, megállotta, mert a Gondviselés egy nagy hivatást ruhazott reá, amelyet még nem töltött be s ennek az elvégzésére a szaoadság, a függetlenség iránti szeretetnek azt a mértékét oltotta belé, a mely nem engedi, hogy élete megsemmisüljön. A vérbefojtott esztendő s multunknak bünei folytan a közelmúlt napokban a néptipró imperialista uralom a „lelmi, vagy nem lelmi” kérdése elé állította nemzetünket. A választ megajta magyar Tanácsköztársaság szikratavíratával, a mellyel bejelentette a világ minden népének, hogy vörös gárdistával fegyvertársi szövetségre lépett. Más választás nem volt, nem is lehetett!

Három igaz gyöngy termékenyítette meg a magyar földet: véresepp, könyesepp és a verejtek csöjje. Vajjon melyik drágább, melyik értékesebb, ki tudna azt megmondani. Mindenik drága gyöngynek meg volt a maga korszaka. Boldog nemzedék, a mely mind a három korszakot átélte: a vér, a köny és a verejtek korszakát. Még boldogabb nemzedék az, a mely mind a háromnak csak áldásait örökli s a vértől, könytől és verejtek cseppektől áztatott talajon felépíti az új magyarországot.

A francia Metternich.

Ezernyolcszázötvenben hagyta el a Belleophon császári foglyával Franciaország partjait s örömmámorban uszott a bécsi béke-kongresszus korhad hójaja. Végleg befejezést nyert a nagy nemzetközi feloldulás, a francia forradalom le- verve: szent szövetséget kötöttek az abszolutizmus uralom képviselői, hogy a keresztény valláson alapuló testvéri szeretet s az atyai jószág nevében kiirtják népekből a forradalomban diadalra jutott eszméket. Az embert, ki csak most lett emberre, ismét baroni állapotba süllyesztik: sáforgató tanokats, forradalmi áramlatokat nem fognak megtűrni, vagyis nem fogják megengedni, hogy a földbírtok domináló állása csorbát szenvedjen.

Metternich a gondviselészerű férfiu, ez a rövidlátó politikus volt éltető lelke a szent szövetségnek. Ő volt az elnöke s az ő befolyása és irányítása szerint történtek annak összes határozatai, mintahogy önmagának tulajdonította az oroszlan- részt Bonaparte legyőzésében is, aki az angol beavatkozás nélkül sohasem került volna Szent Ilona szigetére. Teljes pompájában, fényes ünnepe- lyek közepette állítják vissza Európa régi rendjét. Feledett ez a társaság mindent, a népek társadalmi, gazdasági helyzetét, csak a dynasztiák abszolutikus hatalmának visszaállítása lebegett szemük előtt.

Mintha Franciaországban nem játszódot volna le egy a történelemben páratlan forradalom a leg- fenségesebb és legvisszataszítóbb jeleneteivel,

amelyeknek méltó leírását a toll legragyogóbb művészei is hasztalanul próbálták meg. Mintha az emberek sohasem ébredtek öntudatra, mintha nem éveztek volna a szabadság, egyenlőség, testveriség éltető melegét.

Metternich szelleme költözött a visszatérő Bourbonokhoz, az alkotmány, amelyet XVIII. Lajos adott Franciaországnak, nem megy tovább, mint ameddig a királyi udvar a forradalom első napjaiban elment volna. A forradalom összes nagy reformjai ismét eltűntek. Aristokrácia, papság és nemesség régi kiváltságos szerepüket tovább játsszák. A királyi udvar teljesen a régi alapon rendezkedik be.

Mindez csak papíron volt, csak előttük látszott ilyennek. Eszméket, melyek igazságot hirdettek s az embert emberi méltóságába juttatják s ép azért népretek, tömegek írják zászlóikra, megállítani, elnyomni nem lehet. A forradalom és a császárság a középosztályt, amely legtöbbet küzdött és szenvedett az eszmékért, annyira megerősítette, hogy csak idő kérdése volt, mikor foglalja el a restauráció által elvesztett helyét. A konzervatív földbírtok a királyi ház támogatásával akarja visszafoglalni régi helyét: a két osztály harca teljes erővel kitör. A középosztály győz s a királyság bukik!

Az uralomra jutott polgárság, mely nemcsak Franciaországban, hanem a tizenkilencedik század folyamán ugyszólván mindenütt elérte célját, mindaddig, amíg a régi rendi államban a maga jogaiért küzdött, egy táborban harcolt a proletariátussal. Uralomra jutva érdekei eddigi ellenfeleinek érdekeivel találkozott s összeütközött eddigi szövetségeseivel. Nem semmisítette meg a régi osztályokat, nem szüntette meg az arisztokráciát vagy a nemességet, hanem velük együtt osztozkodott az állami élet vezetési szerepein. A régi korlátok tehát megmaradtak, csak azoknak száma szaporodott meg, akik a korlátokon belül vannak. A proletariátus pedig tovább támada fennálló állami rendet.

A támadás annál élesebb, minél jobban vászlják el a gépek a munkát a munkaadótól. A gyáros a gépben látja üdvét, nem nézi az ügyes, szorgalmas kezét: szemében egyszerűen kéz lesz az, amely a kereket hajtja. Minél jobban nyomulnak a gépek előtérbe, annál szorgalmasabban fejlődik ki a kapitalizmus s nő a proletariátus. A gyors gazdasági fejlődés érdekében a hossa rablóállamok között, kikerülhetetlen lesz a szörnyű imperialista világháború!

És most újra lélezenek a régi rend képviselői! Párisban! Clemenceau az elnökük. Ő a lelke a kongresszusnak. Ismét készül a szent szövetség: a rablók népszövetsége. Csak a nevük más, az emberek ugyanazok! A kapitalizmus békóiba akarják verni ismét a nemzeteket, eszményeket akarnak letiporni és eltüntetni, népeket legigázni és megsemmisíteni, zsarnokokat teremteni a régiek helyébe.

MURASZOMBAT ÉS VIDÉKE

Társadalmi, gazdasági és politikai hetilap

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Égész évre 20 kor., fél évre 10 kor., negyedévre 5 kor.,
egyes szám 40 fillér.

Kéziratok, előfizetési és hirdetési pénzek és reklamációk:

a lap szerkesztősége, illetve kiadóhivatala címére
küldendők.

Tanítók és jegyzők részére egész évre 15 korona.

Hirdetési díj: minden szó ára 80 fillér.

Ennek megfelelően számítjuk a terület hirdetését. A vastagbetűs
és aláhúzott szavak kétszeresen számítanak. A korlátozás-
hoz való jogunkat fenntartjuk.

Nyitlár sora 4 korona.

Május 1.

Muraszombat ünnepi díszben.

Május elsején vörös forradalmi díszet ölt majd Muraszombat, a fölzsabadult proletárság piros lelke lángol majd a házak fölött, az utakon, utcákon, tereken az ünneplő ezrek ujjongóan ünnepelnek majd. A nagy ünnep politikai jelentősége mellett nem feledkeznek meg a proletárok mulattatásáról sem.

Az ünnepi programot, mely elsőrangú élvezetet nyújt a proletár tömegnek, a rendező bizottság a következőképpen állította össze:

1. Hét órakor reggel ébresztő.
2. Nyolc órakor reggel gyülekezés a Dobrai előtt.
3. Kilenc órakor délelőtt zene, dalárda, szónoki beszéd, ifjusági szavalatok.
4. Tizenkét órakor délben proletárebéd Benkó, Dobrai, Turk éttermeiben.
5. Négy órakor d. u. football verseny a vásártéren. Sör, kifli kiszolgálás.
6. Nyolc órakor este nagy vörös kabaré a Dittrich-féle moziban.

Elvtársak! Munkások! jöjjetek el mindannyian!

Szociálista Párt vezetősége.

munkához akarat kell és ezt az akaratot növeli, fejleszti, felébreszti a szocializmus. Ezért jelszava, ki nem dolgozik, ne is egyék. A méhek is a herét maguk közül el-távoztatják.

Aztán azt sem fogja a gyarló ember soha megoldani, hogy az emberek egyenlő agybeli képességgel jönnek a világra. Az agy megadatik, de az agyat is kiművelni kell, önképzéssel, tanulással, munkával. És mit az egyik hosszú évek munkájával, éjjel-nappali foglalkozással megszerzett, jut-tassa el azt az ilyen olvasó körökben ember- és elvtársai agyirtokába. Az emberi faj és egyedeinek a megnevesítése így kezdődik. Aztán lehet csak arra is gondolni, hogy a nagy világgal való érintkezésben, műveinek a megismerése után — mikor az önművelésnek a tökély-fokát megközelítet-tük, bennünket a falun, és pedig a külső falvakban staggionek — vándor szini elő-adások is szórakoztassanak.

Az arcz a lélek tükre és ott fejeződik ki mindig a lélek, a jellem. Mikor az emberek egymás képére és hasonlatosságára teremtettek, hogy arcaik egyenlők lehessenek, ahhoz a léleknek és szellemnek még oly haladást kell tennie, hogy ez a haladás maga talán még évezredek munkája is. A lélek és szellem fejlődése és művelése azonban gazdasági jólétet is megkíván. Ez a feltétel munkával a falun megszerezhető, tehát neki kell fogni a szilárd és igazán komoly jellegű falusi cultura kiműveléséhez egyelőre az előadott mederben, a hol szer-zett tapasztalatok aztán megadják azt az irányt és lehetőséget, melyen a jövőnek épülnie és haladnia kell. Mert régi elvek és irányok elkorhadtak, az új eget a jövő mutatja, melyről igazán óhajtjuk és kívánjuk, hogy mindnyájunknak a legjobb legyen.

Lengyel Gyula népbiztos bankkormányzó nyilatkozata a pénzügyi kérdésekről.

A forradalmi kormányzótanács a proletár-diktatura életbeléptetése napján tudvalevőleg Lengyel Gyula volt kereskedelmi iskola tanárt állította az Osztrák Magyar Bank budapesti főintézetének élére. Ez a kinevezés több volt annál a megbízásnál, amelyet az októberi forradalom adott Lengyel elő-jének. Itt már nem arról volt szó, hogy valaki a bécsi anyaintézettel »kellmessé« tegye a viszonyt, hanem arról, hogy a legnagyobb gyorsasággal és energiával keresztül vigye a Magyar Tanácskö-zársaság önálló bankjának felállítását és az osztrák függőségtől való megszabadítását. A valóságban az a helyzet, hogy az önálló magyar bank, amely-ről annyi hiábavaló szóféccserlés folyt az ugyneve-zett magyar parlamenthez, már meg is van, mert az Osztrák Magyar Bank budapesti főintézetének ilyen jellege a proletárforradalom kitörésével tel-jesen megszűnt és csupán keretét adja az új, tel-jesen önálló magyar jegybanknak.

Időközben Lengyel Gyula pénzügyi népbiztos lett. Ezt megelőzően az Osztrák Magyar Bankról és az összefüggő kérdésekről beható beszélgetést folytattunk Lengyel Gyula bankkormányzó nép-biztossal, aki a következőket mondotta:

— Az Osztrák Magyar Bank budapesti fő-intézetét és az összes magyar, meg nem szállott területen levő fiókjait átvettem a magyar tanács-köztársaság tulajdonába anélkül, hogy ezzel az anyagi elszámolás kérdését elintéztetnek tekin-tenők, mint ahogy általában az az álláspontunk, hogy annyiféle külföldi vonatkozású dolgot nem

Ebben maga az ember áll a központ-ban, kinek első sorban fizikai aztán szellemi megélhetése biztosítandó. Vagyis kielégülést kell találni a gyomornak és a léleknek. És most gondolkozzék mindenki! Mikor ezen elemi követelmények lépnek előtérbe, nem lehet várnunk azt, hogy a sült galamb repüljön az asztalra és a lelki gyönyör culturája önmagától feltámadjon. Mind a kettőhöz munka, munka és harmadszor is munka kell, a munkaöntudatnak kell az ő ember természetben felébrednie, de nem-csak felébrednie, hanem az életben az élet és mindnyájunk javára testet öltenie, ered-ményeket felmutatnia. Csak örökös beszéd-ből, csak tanácskozásból, csak gyűlésekből megélni, a gyomornak és a szellemnek szolgálatot tenni nem lehet.

A termelés ideje itt van, a természet időszaka is ezt parancsolja, tehát hozzálatni kell minden munkás tehetségnek ahhoz, hogy a maga és embertársai élet-jövőjét biztosítsa. A mi falvaink emberbarátai s elvtársai immáron munkához is fogtak. De még nem teljesen. Mi a legjobbat remél-jük és bizton hisszük, hogy percnyi magába szállás után kötelességének e téren eleget tesz mindenki, abba hagyja a henyélést végre és mindenképpen az alkotáshoz fog, a termeléshez és aztán közben rátér arra a nagy szocialis feladatra is, melyet általános falusi cultura-nak nevezünk.

A falu culturájának a felemelése? Ez is egy program pont. Sokat kellene e feladatnál időznünk, de most csak egy-két körülményre térünk ki. Legelső sorban magunknak kell feleszmelnünk és egész bensőnket szocialisan megnevesítenünk. A lelkekből az agyaktól el kell tűnni a bizo-nyos vadságnak, a mely oda fészkelődött. Az emberi természet szeretete, az emberi méltóság felismerése, önmagunk és minden ember- és elvtársunk felemelése és meg-becsülése megköveteli, hogy ne mint ellen-ségek menjünk el egymás mellett vad tekintettel, hanem egymást köszöntve igye-kezzünk azon lenni, hogy egymást a magunk és mindnyájunk javára kiműveljük, oktassuk és neveljük és a munkától mentes időben kölcsönös barátságos érintkezésben eseme-cserét folytatva a jövő munkaprogram-ját felállítsuk. Mert emberbarátok és elvtársak, annyi és annyi alkotás vár mind-ezyikünkre, hogy ahhoz mindnyájunk ereje is kevés. A rombolásból elég volt, de elég-nek kell lennie a semmittevési gondolatok halmazrakási törekvéseinek is és producálni kell már. A mi járásunk nem az a buja föld, a mely magától talál dusan rakott tálcát. A kavicsos és anyagosa talajon a cultura is komoly törekvéseket kíván, a melyek közül talán a legelső volna, hogy minden falu kapjon de kivétel nélkül isko-lat és tanítót, a hol a gyakorlati életnek és a léleknek egyaránt oktatnak. Aztán min-den faluban kell lenni egy olvasó kö-nek, a hol az iskolából kijöttek, a felnöttek további önképzést fejtsenek ki jözan és komoly szocialisan gondolkozó választottak vezetése mellett, munkamegosztással. Mert okos ember sem pottyank ám le az égből, azt is munkával kell megszerezni, a mit tudunk. Az iskola és az élet egymás mes-tereit az emberben, ha van benne öntudat, ambició, törekvés és utálja a henyélést.

Munka is elegendő van itt és mindenütt, annyi, hogy az ember és az egész emberi társadalom azt a végítéletig a legmegieszi-tettebb erővel sem tudja bevégezni. De a

Mintha a négyéves világháború véres ziva-tarai nem döntötték volna nyomoruságba a kapi-talista világ újabb millióit, mintha a fölzsabadult orosz nép nem ittasult volna meg az emberi jo-goktól, mintha nem szenvednének, nem éheznének az emberek milliói, míg Clemenceau kéjes győ-nyörrel tervezgeti a kinzás különféle módozatait. Lekicsinyeli ő az orosz bolsevizmust, a nemzetek sajtó fájdalomát, az éhezők millióinak jajszavát. Meg tudja ő állítani a történeti fejlődést? Vissza-csinálja ő is a történelmet, mint Metternich?

A kommunizmus szellője vihar gyanánt zug végig a világon, ledönti a trónokat, elsöpri a zsar-nokokat és felszabadítja a proletárokat.

A történelemnek mindig voltak ilyen Clemen-ceau! Ő győzött s most rendezkedik. Elvakult diadalalmórában feltételezi azt, hogy most min-denki csak őt féli és bálványozza. Hiszi, hogy népek, nemzetek nyugovóra tértek, hogy remény-kező álomból ébredjenek a kegyetlen vavóra? Hogy holtukig nyögjék néhány megálatkodott, diadalittas, tömjénezésre vágyó zarnoknak intéz-kedéseit. Az eszme él, terjed és diadalt ül!

Csak tanácskozzanak tovább is a párisi urak, csak bujjanak el a fölragyogó nap elől, csak bo-gozzák szét a ravasz, kétszínű Clemenceau szötte titkos szerződéseket: az eszme elérkezik oda is s hordozói számon kéri a titkos diplomácia sötét kamrájában szorgoskodókat.

Clemenceau még bizik és remel, egy első-lyedt világ álmaiban ringatódik: véres kardot ránt és toboroz. Talán fegyverek sötétik el a fel-kező napot, talán újabb vérmézők borítják a föld-et, de nincs okunk a kétségbeesésre: az elnyo-mottak mindenütt szervezkedni fognak a zarnokok ellen s egy nagy európai forradalom hozza meg a proletáriátus diadalát.

Clemenceau most még népszerű, még dicsőít-tik, de néhány év múlva már ő is a történelem-lesz, mely Metternich mellé fogja írni: neve átok lesz milliók szemében!

A falu culturája.

A nagy átalakulásban, melybe sorsunk irányító tüje belevezetett, csak magunkról, rólunk kell regélnünk. Mi itt falvakban lakunk. Jó részben külterjesen és csak helyenként némileg belterjesen épített fal-vakban. Falu a tanácsköztársasági alkotmány-tervezet értelmében mind az a hely, a melynek területén, közigazgatási egy-é-ében a lélekszám körülbelül 5000-en alul van. Ilyenekből áll járásunk és a vend politikai biztosság hatósági területéhez tar-tozó egyéb járásokban is ilyenekből áll a társadalom. És ehhez tartozunk egyenlő jögon mindannyian.

A szocializmus diadal-korszakában rá-terelődött a figyelem ezekre is. És a jelen-ek és jövőnek nagy feladata ezekben a szocialis alapelveknek érvényre juttatása. Magát a szocializmust azonban ismerai és tudni kell, mert gyakorlati érvényt, fejlő-dést és haladást csak így tudunk elérni. A falu az egyes emberekből, a társadalmi egvedekből, a munkás méhekből alakul ki, a falvakból alakul meg a járás, a járásból a megye, a megyéből a nagy egység, az országos terület. És az egyes emberekből kell kiindulni mindama szervezetnek fel-felé, kell kialakulni a hatáskörnek is felfelé, mely szerint a fentebbi tömörülések életü-ket folytatják. Azután ezek kereteiből nő ki az a rend, — melyet országos, állami, vagy társadalmi, egyébként gazdasági tend-nek, egészben jogrendnek kell elneveznünk, — mely egységes központi igazgatással mindenkire kötelező.